

Tomo ARIZANOV, Nov Dojran

Akcioni program poduzeća »Dojransko jezero«

Novi zakon za ribarstvo, koji je usvojen od Sobra-
njanja Makedonije, makar da je u izvesnom smislu
statičan, jer je obim ribarske proizvodnje ograničio
na desetgodišnji prosečni ulov, ipak je uneo i neke
kvalitativne promene, primenom kojih svakako će se
doprineti opštem poboljšanju ribarstva. Na osnovu
ovog zakona, početkom ove (1969.) godine donet je
Akcioni program razvoja ribarstva u Republici za
period 1969. — 1970. godine, iz kojeg programa su
proizašli zadaci i obaveze koje treba da izvrši Pre-
duzeće »Dojransko jezero«, kao korisnik ribljeg fon-
da ribolovnog područja Dojranskog jezera. Na teme-
lju ovog programa, kao i specifičnih uslova Dojran-
skog jezera, Preduzeće »Dojransko jezero« izradilo
je i usvojilo Program razvoja ribarstva na Dojran-
skom jezeru.

Poznato je, da po ribljoj produkciji Dojransko
jezero spada u red najproduktivnijih jezera, ne sa-
mo u našoj zemlji, već i izvan nje, ali, imajući u
vidu baš ovu činjenicu, mi nismo hteli precenjivati
bogatstvo jezera i u njemu tražiti ono, što se ne
može postići. Ovo su osnovne postavke Programa raz-
voja ribarstva na jezeru, na osnovu kojeg je postav-
ljen i plan eksploatacije. Kod ovog poslužili smo se
i sledećom analizom:

U periodu 1946. — 1968. godine ulovljeno je ukup-
no ribe kako sledi:

God.	Tona	God.	Tona	God.	Tona	God.	Tona
1946.	529,5	1952.	518,9	1957.	483,8	1963.	470,3
1947.	556,6	1953.	587,2	1958.	519,3	1964.	488,4
1948.	502,9	1954.	396,4	1959.	434,5	1965.	397,3
1949.	467,1	1955.	423,1	1960.	553,5	1966.	351,7
1950.	817,3	1956.	446,6	1961.	679,4	1967.	448,1
1951.	449,2	—	—	1962.	594,4	1968.	451,8
Prosek:	603,7		472,3		544,2		434,6

$$M = \frac{\sum a}{n}$$

za period 1946. — 1956. godine iznosi 544,1 tona
za period 1957. — 1968. godine iznosi 489,4 tona
za period 1946. — 1968. godine iznosi 515,6 tona
Srednje aritmetičko odstupanje u periodu 1946. — 1968. godine iznosi 83,3 tone.

Polazeći od gornje analize ulova na Dojranskom jezeru mogu se konstatovati ciklična kretanja riblje proizvodnje, što posebno pada u oči ako ovaj dvadesettri (23) godišnji period podelimo u dva perioda; to 1946. — 56. i 1957. — 68. U prvom periodu proseki ulova je veći za 55 tona od drugog perioda. Međutim, i unutar samih ovih perioda dinamika kretanja je slična. Tako u prvom periodu u razdoblju 1946. — 1951. prosečni ulov je 603,7 tona ili za 22% veći od razdoblja 1952. — 1956. godine. Slična je situacija i u drugom periodu, gde je odstupanje 21% veće u prvom razdoblju.

Iz izloženog jasno se vidi da je u proteklom periodu od 23 godine u razdoblju 1946. — 1951. godine ulovljeno najviše riba, što se može objasniti činjenicom da je ribolov za vreme drugog svetskog rata bio smanjen po obimu, kao i da za vreme građanskog rata u Grčkoj, koji je trajao sve do 1949. godine, ribolov na grčkoj teritoriji praktično nije ni vršen. Po iskazima nekih starih ribara slična pojava je zabeležena i za vreme prvog svetskog rata, tj. ulov odmah u godinama posle rata je bio znatno veći, što se može objasniti logičnom činjenicom da je smanjeni obim eksploatacije stvorio uslove za povećanje populacije povećanjem broja matičnog jata i mogućnošću dobijanja većeg priploda. U kasnijem periodu ova pojava se stabilizuje i ulov svodi u granice njegove normalne oscilacije i mogućnosti.

Nekadašnja saznanja ribara na jezeru bila su da je produkciona moć jezera neograničena i da ribo-

lovni potencijal ne može imati uticaja na istu. Međutim, današnja saznanja su, naprotiv, takva da se pojačanim ribolovnim potencijalom osobito u malom i ograničenom prostoru Dojranskog jezera može mnogo postići pa čak i devastirati populacije nekih ili svih ekonomski važnih vrsta riba. Možda je to i razlog opadanja trenda ulova u proteklom dvadesettri-godišnjem periodu, jer intenzitet ribolova je znatno pojačan u poslednjim godinama, a prirast ribe svakako nije u stanju da prati ovaj uvećani ulov.

Polazeći od gornje konstatacije, preguzeće »Dojransko jezero« iz Novog Dojrana kao jedinstveni korisnik ribnog fonda jezera u svom Akcionom programu za period 1969. — 1970. godine predvidelo je i mere poboljšanja strukture i povećanja obima proizvodnje, kao i mere za poboljšanje uslova za razvoj riba. Između ostalog je predviđeno:

1. Redovno poribljavanje jezera šaranom »izraelske« rase i to:

- ličinkama starim 15 dana sa oko 1.250.000 komada
- mlađem starim do četrdesetpet dana 80.000 komada
- mlađem starim do šesdeset dana 80.000 komada
- mlađem starim preko dvadeset dana 170.000 komada

2. Postavljanje veštačkih gnezda u jezeru radi boljeg mreštenja, u prvom redu crvenoperke, kao i perkije.

3. Izdvajanje i čuvanje jedne »Mandre« (jedna od ograda, koje se love pomoću ptica) radi povećanja prirasta riba i povećanja matičnog jata.

4. Uvođenje i pojačanje ribočuvarske službe i kontrole.

Za realizaciju ovog programa preduzeće obezbeđuje i finansijska sredstva preko svojih finansijskih planova a uz to je već angažovalo i potreban broj stručnjaka, mladih agronoma, čiji entuzijazam uliva poverenje da će se doći do željenih rezultata.

Međutim ne treba propustiti iz vida činjenicu, da je Dojransko jezero podeljeno državnom granicom sa Grčkom i da svaki rad i finansijsko ulaganje nose i rizik. Ali ipak je preduzeće svesno i toga, da je veći rizik čekati na obostranu saglasnost ili samo na prirodnu repopulaciju u jezeru.